

Unghvár, szeptem. 24.
1864.

FELVIDÉK.

Második évi folyam
39. szám.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

S

az ungh- és zemplénmegyei gazdasági egyletek, az ungh-szerednyei borászati társulat,
és az unghmegyei takarékpénztár

HIVATADOS KÖZLÖNYE.

Megjelen minden Szombaton
Előfizetési ára: Egy évre 6 for.
Fél „ 3 „

Hirdetések jutányosan közöltetnek.

Felelős szerkesztő s kiadó tulajdonos
Bánóczy Ferencz.

Szerkesztő és kiadó hivatal, hová a kéziratok és
előfizetési pénzek küldendők, kis-híd utca
Üzvegyi ház első emelet.

Előfizetési felhívás!

„FELVIDÉK“

október — deczemberi folyamára

Előfizetési díj 3 hóra 1 ft. 50 kr.

A kiadó hivatal.

Temetkezési helyeink.

Nem lesz érdektelen — különösen városunk lakóira nézve a temetkezés ártalmasságáról itt ezennel értekezni; — annival inkább, a mennyiben — a vigyázatlanul rendezett temetkezés ártalmassága már régen el van ismerve.

Dr. Bardócz nem rég a Vas- ujságban egy igen szakavatott cikket irt e tárgyban, a többi közt azt állítja: „Számosak azon helyek még — hol a temetők a városok és faluk közelében fekszenek; — chez járul, hogy a városokban főleg a népesebbekben ezen kívül is — az egészségre nézve ártalmas gőz van elterjedve, — míg a város közelében lévő temetők miasmaticus levegőt fejlesztvén ki, az éltető léget még inkább megfertőzik.“

E szerint nem követünk el közönytelen dolgot, ha az unghvári közönséget is, e tekintetben figyelmeztetni bátorokodunk.

Tudjuk, mikép tavasszal, főleg rendkívüli nedves időszakban, de különben is, mint minden életműves, ugy anorganicus testekből, valamint a föld mélyéből is nagyobb mennyiségű gőz fejlesztetik ki, mely az emberi egészségre mindig lényeges befolyással bír.

A sirokból kifejlenni szokott gőzök a közel lévő lakóknál — hideglázat, nyakdagakat, scorbutot, rodhasztó typhust szoktak előidézni. *)

Haulion, Fernel, Lemery, Geoffroi és Hunault (Bardócz szerint) tapasztalták a rossz következményeket, melyeket a város-hoz közel fekvő temetők előidéztek. **)

Vannak példák, hogy a régiebb temetőknek — bolygatása következtében pestises döghalál fejlődött ki. — Sok itt elő nem sorolható példák hangosan szóló tanuk arra nézve, hogy nagyon veszélyes a halottakat a városok és faluk közelében temetetni.

Mit szólunk ezekre nézve itt Unghvárt, hol az ugy levezett Kalvária utcában nem csak hogy a házak, a város tövében temetkeznek — de az alig tizenöt husz évet — mult sirgödrök is ujra bolygatván, Unghvár városát miasmaticus rodhasztó gőzrel levegővel megfertőzhetik.

Unghvárt a Kalvária közelében temetőt rendezni vagy alakítani, még akkor sem volt ezélszerű, a mikor városunk az ugy nevezett

kertek aljág vagy azokon túl még nem terjedt, a mikor a megyeháza agörög templom közelében építetett, a mikor városunk legfeljebb a most díszesen emelkedő megye-házánál képezett határt.

Unghvárott a Kalvária hegy, — nyugat északi résznek kies virányos hegyek, és szőlők tövében fekszik. — Ezen egyetlen része Unghvár városának az, mely tavasszal mint nyári napokban a közel fekvő erdőség és szőlők leveleiből — az emberi egészségre nézve éltető léget (oxigeniumot) fejleszt ki; — míg magunk ezen egyetlen, s egészségünkre nézve üdítően ható levegőt miasmaticus léggel vigyázatlanul impragráltatni nem isszonyodunk. —

Szabadjon ez alkalommal nekünk is kimondani, hogy semmi sem nehezebb mint a helytelen szokásokat melyek az év századokon át terjedő kor által tiszteletben tartatnak, — csak merő okoskodással kiirtani akarni. Nem kell sokat okoskodni a felett a legeggyűbb is fölfogja, hogy a rodhadó hullákból ártalmas gőzök fejlődnek ki, melyek a legveszélyesebb betegségeket idézhetik elő; — nagy eszélytelenség a halottaknak készfizetésért szabadalmat adni, hogy az őket megtizedeljék.

Ezen ügyben az emberbaráti kötelesség érzet, az állam rendőrség, az egészségügyi intézkedés, élénken követelik, hogy a temetők a városokból falukból a mennyire csak lehetséges kiküszöböltessenek. *)

Ez ügyben intézkedni mint mindenütt, ugy itt nálunk is a községi tanács — lenne hivatva.

E tekintetben nem csak az általunk itt természet és gyógytani szempontból elősorolt adatok és figyelmeztetések igazolhatják komolyabb állításunkat, de igazolják azt a főkormányászek intézvényei, s maga a Politia Medica is. t. i.

1852 évben kelt consiliumi intimatum szerint: „A temetők mentől távolabb 300 — 350 lépésnyire távol a helységekől helyeztessenek.“ sat.

Különben a midőn ezen ügy komolyabban fölkarolhatnék, vesztséget szenvedni senki sem fog; — mert ha az unghvári k. uradalom — a városon kívül helyt adand, helyette a kalvária temetőket mint kies helyen fekvőket esinos kertekké haszonvehető földékké, mezökké alakíthatná át, némelyeket építkezésre is használhatóká tehetné. Dr. TURNER FERENCZ.

Zemplén megyei gazdasági egyesület,

jelentés a kosvétel tárgyában.

Tekintetes gazdasági egyesület! Folyó év május 2 Nagy-Mihály városában tartott igazgatótanács ülésén egy kosvásárlási társulat indítványoztatván, s ugyanazon hó 10. tartott igazg. vál. ülésén a gazdasági egyesület közreműködése által a megyei juhászatok ezélszerű nemesítés indokából a kosvásárlási társulat megalakult; a vásárlás eszközésével és a kosok elárverezésével Petrovics Elek tagtárs ar bizatván meg, s bár némelyek előtt ismert az eredmény: tartozó kötelességemnek ismerem ezen ügyben hivatalos jelentésem mellett a számadásokat közölni.

*) E tekintetben Unghvárott az izraeliták temetője példányul szolgálhat. T.

Mielőtt azonban jelentésemet a vásárlásról és a kosok elárverezéséről tennem, legyen szabad az egyesületnek elősorolnom azon nézeteket, melyekből a kosvásárlásnál kiindulni célszerűnek véltük, s melyeket, ha vagy egyszer még szükségét látná az egyesület, az ily módoni kosvásárlásnál bátor vagyok figyelembe ajánlani.

A mostani kor igényei a gazdaságban szorosabb összeköttetésben vannak az anyagisággal mint voltak valaha; s ezen kosvásárlás indítványa nem a modern gazdasági eszmék és kísérletek kifolyása; legszorosabb összeköttetésben van az a juhászatok jövedelmesebbé tételével, és így mint a leprakticusabb irány a juhászatok emelésére, méltó elismerést érdemel.

Nem kizárólag a legfinomabb s viszont nem a legdurvább juh az, mely a mostani kor igényeinek megfelel. A kor igényei szerint az a legjobb juhászat, mely legtöbb pénzt nyír.

Két főtenyező határozza a juhászatok jövedelmesebbé tételét: a finomság és mennyiség. Mennyire szabad ezen tényezők valamelyike rovására a másikat mellőzni, az a kérdések kérdése. Szerény nézetem szerint a juh nemesítő haladásra kitűzött útja két irányban vezet; az első:

A legmagasbb finomság mellett elérni a lehető legnagyobb mennyiséget; a második:

A legnagyobb mennyiség mellett törekedni a lehető finomságra.

E két iránynak a végeredményben összpontosulni kell.

Nem ezélem s nem tartom magamat eléggé erősnek, hogy a tekintetes egyesületnek és a megyei juhitenyésztőknek véleményét megelőzzem, melyik e két út között a rövidebb és biztosabb, az egyrészt a meglévő tökétől — értem a nemesítendő nyáját — helyi viszonyoktól s körülményektől függ, ezekhez alkalmazni tudni a theorint, kitűzni az irányt és azt következetesen keresztül vinni, főmesterség. Hogy a természet ugrást nem tűr, kétséget nem szenved; s ki a vastag gyapju juhát előbb finomítani kívánná, ugy törekednék nagyobb mennyiségre, ép ugy tévesztene célját, mint a ki finom gyapju juhait csak azért durvítaná el, hogy mennyiségben tehessen előmenetelt, midőn a finomság azon fokán, melyen áll juhászata, a megfelelő mennyiségre elérhetni körülményei engedik. Ha már megvan a kellő tömörség, akkor a finomságra dolgozni, vagy ha megvan a finomság, akkor mennyiségre törekedni, igen célszerű, de finomsági és tömörségi tökély különböző stadiumáni álló tenyész állatok keresztzése: kiegyenlítetttséget nem tüntethet fel.

Megyénkben sok szép juhászat van a jövedelmesebbé emelése szükségének különböző stadiumán. A kosvásárlásnál ezen különböző stadiumban levő juhászatok nemesítése szempontjából kellett kiindulnunk, hogy a sokféle igénynek megfelelhessünk.

Fő szempontot vetettünk ezen vásárlásnál a tömörség és benöttségre, kellő test kifejlődés mellett s a saporalecta juhászatoktól kezdve lefelé öt juhászatból vásároltunk, hogy azok közül, itt, bár melyik juhászat alkalmas tenyészállatot választasson.

Első vásárlásunkat Buda-Örsön tettük a cs. kir. koronai juhászatban, hol 9 darab igen jeles kos birtokába jutottunk. Nagyon sajnálom, hogy már mások által megelőzve több kost nem vehettünk, mert meggyöződés, hogy igen sok juhászat alkalmazhatja ezélszerűen ezen fajt mi nálunk, ezért jövőre is ajánlom ezen juhászatot.

Ezután Erden báró Sina Simon juhászatából vettünk 4 darabot, melyek itt igen jó kelendőségnek örvendtek. Nem lesz érdektelen figyelmébe ajánlanom a juhtenyésztő közönségnek, hogy itt Lichnoszky juhászatából egy kis pepineriát találtunk, melyből még nincs eladó, de melyek megtekintésre érdemesek, mind tömörség, mind beüttség és különösen ránczosságuk miatt, magas finomság mellett.

Kálódon gróf Zichy Edmund juhászatából vettünk 4 db istállózott kos, különösen ajánlható tenyésztő állatok s a legjobban keltek el, mi annak bizonyosága, hogy több is elkelt volna ilyen minőségű állatokból. A czimzett gróf jószág felügyelője tek. Boda Imre ur biztosítását bírjuk, hogy ha jövőre ilyen kosokat kíván az egyesület, nagyobb mennyiségre is számolhat, ha erről annak idején eleve értesítendő a nevezett felügyelő urat.

Enyingen báró Sina Simon juhászatában, a kostyányi majorból vettünk 10 db kos; mind igen jól kelt el.

S végre Kéthelyen Somogy megyében, egyikében ugyszólván a régóta legszebben berendezett gazdaságoknak, melyet ez utban láttunk, gróf Hunyady József juhászatából vettünk 3 kos, azon juhászatok számára, melyek már eddig is a haladásban előjárnak, s ezeknél sem csalt számításunk. Azonban ha jövőre ilyen tenyésztő állatokra volna szükség, ugy a főtörzshöz Ürménybe utasítjuk az egyesületet, homót kosait a kéthelyi gazdaság is kapja. — Sajnálom, hogy az idő rövidege nem engedte hazánk több nevezetes juhászatait is megtekintetni, s különösen a surányi patyi és az oly sokat emlegetett Cihertféle juhászatot. Végre a Fiáth István hantói juhászatát kívántam megemlíteni, melyhez hasonlókat nem láttam. Részletes leírásába nem foghatok bele, de egy juhászat, melyben a kos 7 fontot és töbltet is ad, az egész juhászat — ürü nélkül — mely mosás mellett 3 1/2 fontot nyír 140 ftos gyapjútól, nézetem szerint non plus ultrája a juhtenyésztő igényeinek. Kár hogy oly kevés kos nevel, hogy nem vehettünk egyet sem a társulat számára.

Kedves kötelességet teljesíték, midőn ez alkalommal Boda Imre kálódi jószág felügyelő ur vállalatunk iránt tanúsított szíves részvétét megemlítem, kinek utmutatása s szakavatott tanácsa eljárásunkat nagy mértékben könnyítették. Ugy szinte Boda Sándor kálódi tisztartó urat, ki a Somogy megyében tett kirándulásainkat és a kéthelyi vásárlást tetemesen elősegítette; továbbá Nagy József urat Balatonfő Kujárban, kinek barátságos vendégszeretetét több ízben vettük igénybe, s végre Békessi, lepsényi számtartó ur szíves fáradozását, ki a Lepsényben összegyűlt kosoknak vasuton Budára való szállítását a legnagyobb pontossággal eszközölni szíves volt. Mind

ezek, mind általán a Fehérmegyében tapasztalt szíves fogadtatás kedves emlékeztetiek előtttem.

Attérek most a számadásokra. *)

Boronkay László.

A magyarországi müegylet julius-augustus havi tárlata *)

(Folytatás)

21. Funk Henrik, Stuttgart — Erdei tájkép a sváb havasokból. — Kitünő nagyszerű kép.
22. Obermüller Adolf, Bécs — Esős nap, hegységben. Jónak látszik, de magasan függ.
23. Heimerding Frigyes — Hamburg. — Hivatlan vendégek. — Nem felel meg magas árának.
24. Kirmig Lajos, Prága. — Csehországi tájkép. — Jól választott érdekes táj, de színezése nem látszik elég természetesen.
25. Steffan J. München. — Svájci táj. A tó nem vízirányos, de hátulso része magasabb; vagy is a „perspectiva“ hibás.
26. Karst A. Drezda. — Menekülés az esőben. Jó gondolat: Egy esinos tiszta öltözötü paraszt legény és leány a zivatarban egy nagy fa alá húzódnak, mi a legénynek alkalmat ad a leány iránt gyengéd figyelmet gyakorolni. A színezés is igen jó. Csak hogy ők a nézővel szembe levén állítva — vagy a szélnek kellene hátulról fújni: vagy nekik a fa alatt kissé balra húzódnok. —
27. Katzman Gusztáv, Bécs. — A három szent király. Hasonló a 8. szám alattihoz, bár jobb, még is olcsóbb, mert csak 300 ft. —
28. Ham Hermann, München. — Mária hazatérése a Golgotháról. — Egy remek mű, melynek díszletére gyengének érezzük magunkat. Meglepott a mint rá pillantánk, látása mélyen meghatott, és szemünket alig vehettük le róla. — Erre ezélez a 8. számmal tett megjegyzésünk, hogy „szent kép“ is lehet valóban művészi tökélyvel ízléssel előállítva, és nem csak annyira mint más mű de még mások felett is érdekes. A kép nagy, ha visszaemlékezésünk nem csal mintegy 5 láb hosszú és 3 vagy negyedfél magas lehet. A reggeli szürkület még hajnalá nem fejlődött. Jobbra tekintve a háttérben áll a Golgotha — a három feszülettel. Középen az előtérben egy domb, tetején egy óriási terepély díófa. Tövéhez dülve — a szent anyja — arczával kisenvedett fia felé — a leirhatatlan fájdalom arczán s az egész alak

*) A számadást jövő héten közöljük. Szerk.

**) Mult számunkban a czi m hibásan szedetett.

minden tagján oly remekül adva hogy e tekintetben a művész esetével a legügyesebb költő tolla is csak kétes eredménnyel versenyezhetne: Itt is meg van az Isteni anya és két kísérőjének feje körül a dícsfény, — de oly gyöngéden hogy azért a mű természetessége által előidézett nagy hatást nem zavarja. —

Ha az egyesület e művet kibocsátja honunkból csak pénzalapja fogyatkozásának tulajdoníthatjuk. De hogy magán tulajdonunkká nem tehetjük — mélyen sajnáljuk.

29. Krämer Rudolf, Bécs. — Kecskék. Magosan függ de a színezés igen hamvas. Ugy látszik, hogy épen azért tétetett magasra, hogy a jobb helyet jobb műtől el ne foglalja.
30. Swoboda Ede, Bécs. — Rákász. Ez is oly magosra tétetett, hogy semmit se mondhatunk róla.
31. Kratzman Gusztáv, Bécs. — Menekülés Egiptomba. — Erre az ugyan e művész 8. és 27. számú műveinél mondottak illenek.
32. Spitzweg Károly, München. — Erdei jelenet. — Nagy és sűrű erdőben egy vadász egy leányt kísér. Gyönyörű lombzat, a kék ég csak egy kis nyíláson látszik, melyen a nap besüt. Igen kedves kis kép.
33. Löffler Lipót, Bécs. — Az utolsó ékszer. Nagyon jó mű. Állatokra tett fentebbi észrevételünk folytán megjegyezzük, hogy itt már jó a kis kutya is: alkalmasint természet után van festve.
34. Heimerding Frigyes, Hamburg. — Szenvedő ellentállás. Láncos eb, mellette egy macska eszik. Politicai célzás akar lenni? . . . Külömben a mű nem rossz.
35. Schleich Ede, München. — Staremburg. Külömben jó tájkép, de a tó nagyon fejer.
36. Kubinszky Károly, Düsseldorf. — Bajor tájkép. Jó színezés az előtérben is.
37. Amerling Frigyes, Bécs. Tanulmány. — Nem találtuk az Amerling névnek megfelelőnek.
38. Schmelzer J. P. Drezda — Az el nem fogadott táncz. Egy tágas falusi koresmában táncz-mulatás, egy paraszt legény szíve nagy bujában egy széken ül, — barátja egy pohárral akarja vigasztalni. De ha a leányra tekintünk, ki e bútt okozta — nem igen könnyűt sikert jóslunk a vigasztalónak. — Remek világítás — jó jelenet — jellemző kivitel.
39. Komlósi Ferencz, Temesvárt. — Bánsági határvidék. Jó helyi táj, csak azt az egyet lehet megmondnunk, hogy a víz természetes színe a művész el nem leste: nagyon zöldre festette azt. Külömben megálja helyét a külföldi művek közt.

TÁRCZA.

A spanyol hölgy.

történeti beszélyke, írt:

Margitay Dezső.

(folytatás.)

Még alig dőlt vissza előbbi helyzetébe, már fölnyílt a terem ajtaja s azon át serge a vendégeknek volt látható.

Első ki belépett egy magas barna Caballero volt; athlétaí termetét egyszerű fekete öltöny fűd; kifejelett vállalai fölé elég gondatlanul volt oda vetve a himzett spanyol köpeny, mely a nemesség által inkább szokásból, mintsem szükségből hordoztatik.

Oldaláról hosszú, egyenes kard nyulott alá, melynek vörös bársony hüvelyét kövek és aranyhímzések ékesíték.

Fejét, melyen a hosszú tetejű spanyol kalap meglehetősen félre volt nyomva, magasan fölemelve hordá s ennek következtében világosan látható volt arca, mely nemcs és férfiasan szép volt egyszerűsmind.

Arca az élvágy pirjától égett; ajkait a kéjenczek könnyelmű mosolya játszák körül, és sötét szemei mégis parancsolók, magatartása mégis királyi volt.

Utána két nő következék; egyik kurta fehér selyem ruhában; lábain himzett piros lábbelit nagy arany esattokkal, ... homlokán pedig rubin és gyöngyökből virágakra összefoglalt koszorút viselt. Kaczer tekintete; könnyed, lejtő lépte; kiszá-

mitott, ügyes fordulatai s az ujjai között tartott Castagnettek, azonnal tudaták, hogy ő egyike azon leánykáknak, kik tánczokkal mulattatják a nemes spanyol urakat.

A másik kék atlazba öltözött szőke nő; szabadon hagyott nyakán s karjain halmaza a drága köveknek; fején fekete tengerész kalapot visel, hosszan lenyuló tollal és szalaggal.

E két nőt tíz-tizenöt ifju Caballero követi; mindannyi dusan himzett öltözetben s büszke testhordozással a menet körben.

Az ifju Caballero, ott a kisdud asztal mellett milderre nem igen ügyelt; az ő figyelme kizárólag a magas férfival foglalkozott, ki a maga részéről szinte nem hagyá őt tekintet nélkül.

— Minden szentekre! — kiáltott föl az athleta oly hangosan, hogy minden a teremben levő megérthető szavait. — Ha soha nem is, de most az egyszerű sajnálom, hogy nőnek nem születtem.

— Mit gondol Sennor, bók-e reánk nézve nyilatkozata? — kérdé a szőke nő egy csapodár tekintettel barna társnőjére, ki nevetgélve kezdett föl s alá szökdécselni a teremben, mi közben Castagnettejével ütényszerűleg csattogott.

— Hagyd abban a szemrehányást Anastasia! — kiáltott később gúnyos hangon. — Mi megboszulhatjuk e gyöngédtelességet —; hiszen nekünk nincs okunk sajnálkozni, miután mi nők vagyunk.

— Ugy látszik, mintha ön, donna Arabella kitalálta volna az okot, mely miatt e perczben nő szeretnék lenni? —

— Talán. —

— Nos? —

— Nemde, hogy amaz ifjuba szeressen ki oly komolyan ül asztala mellett. —

— Valóban eltalálta. —

— Hanem, hogy ezt tehesse az én szívemmel kellene bírnia.

— Az ön szívével Sennor?

— Mint mondám. —

— Tehát ön bele szeretett?

— Még nem.

— De bele fog szeretni?

— Igen, hogy így boszut álljak nyilatkozatért. —

— És hogyan fog bele szeretni?

— Ha ha ha! mily egyszerű kérdés! Addig néz k lángoló szeméibe, a mig csak el nem veszem öntudatomat s aztán karjai közé hanyatlom.

— Sennor Caballeros! — szólt ismét a barna férfi, társai felé fordulva, kik ez alatt borokat rendelve, asztalhoz ültek. — Most már csak beláthatják, hogy az önök vezére föltte szerencsétlen ember.

— Ah Sennor! Sohajtá föl egy kövérke Caballero, ki egy hatalmas tál olla potridát hozatott magának, hogy legyen foglalkozás, melylyel az ivás közeit kitöltse.

— Hagyja, hogy kibeszéljem magamat nemes Caballero — szólt közbe a barna férfi. — Inkább figyeljen donna Arabellára; ő föltve magában, hogy hűtelen lesz hozzánk.

Nézze, mily vágyó tekintettel néz amaz ifju szeméi közé.

— Valójában? — kérdé a kövér, egy darab hust gyanus szemekkel nézgetve — ugy gyorsan intézkednünk kellene.

— Fogadjanak duennát számomra. — Nevetett Arabella.

— Szent Agnes örizzen meg e gondolattól — mondá a barna athleta. — Én teljes életemben csupán egyetlen duennát ösmerék, ki . . .

— Nos? —

40. Rosenfelder L. Königsberg. — Imádkozók IV. Henrik koporsójánál Speierber 1106. — Nagyszerű s a nagyságnak a kivétel is megfelel.

(folyt. köv.)

Abaujból.

Kassa szept. 20. 1864.

Ma tartatott meg a közvizsga, az Orzovenszky-né asszony vezetése alatt álló nőnevelő intézetben.

És az intézet ez éven is, mint ez előtt, nyilvános tanúságát adta életrevalóságának; és meggyőzőtt a vizsga eredménye minden jelen volt a fölött; hogy az intézet vezető nő megtalálta az irányt, mint kellésék nevelni a magyar hölgyet, — melynek szellemi képezetetésén kívül még egy más igen nevezetes kifejlesztés vette tüzetül, t. i. a magyar leányt fogékonytá tenni a térbelőtlhetősére, mely reá, a leendő magyar gazdaszonyra vár.

A vallás, számtan, a nyelvek különösen az iráy és fogalmazás, a természetrajz, a természettan és vegytan, — a földrajz, történelem és szabad rajz tanítók által ügyesen adaték elő, — a női varró és hímzett-munkák kitünő példányokban voltak képviselve.

Az intézetet vezető nő látszik, mennyire együtt halad a korrall. S az igények betöltésében versenyezhet bár mely intézettel.

Nyeremény a szülőknek, kik ilyen intézetbe adhatják gyermekeiket, — melynél még azon előnyt is nyerhetni, hogy a vidéki szülők gyermekeit szállás és ellátásra is elfogadja az intézet tulajdonos nő.

Kedves jó magyar anyák! — nem elég csak névszerint neveltetni; mert a nemzedék élet érettségének fő feltétele jól neveltetni, és a gyermekek részére oly intézeteket keresni föl, melyek földadatuk irányát nem majmoló meghonosíthatlan — de életrevaló alapos rendszerre fektették.

A tan-szak octóber 1-jén nyílik meg. És mi reményljük, hogy az új éven át sok felvidéki nevendéket fogunk ez intézetben szemléltetni. G.

Ujdonságok.

— Lapunk mai száma egy nappal elkészvén, t. e. előfizetőink kegyes chézéséért eszedünk.

* Az unghvári országos vásár folyó hó 26-ról — az orosz valásuak szentünnepé miatt — jövő octóber hó 3-ára tétetett át.

*) A felső-magyarországi színház, mely három egész hónapig működött városunkban, s folytonos pártolásnak örvendett, következő sorokban nyilvánítá hálas köszönetét a színházi közönségnek: „Nagyérdemű t. ez. közönség! Jelen szín-

idényünket a holnapi előadással bevégezendjük; — hogy mikép feleltünk meg nehéz feladatunknak? — megítélni a nagyérdemű t. ez. közönség elvitatlan joga. Amnyí azonban bizonyos — hogy a nemzetiség érdekében eljárásunkat talán helyeselni merjük, már az által is, hogy e lelkes Megye és Város t. ez. közönsége oly buzgó hazafiu pártfogással karolta föl, ez — a nemzetiség megszilárdítására vonatkozó művészeti intézetünket — hogy már a jövő évben egy e czélra építendő templomban lehetünk szerencsések a magyar művészetet és irodalmunk szép igét hirdetni. Búcsú szavainkat azon őszinte tiszta ohajtással nyilvánítjuk a nagyérdemű t. ez. közönségnek, — adjon Isten hazánknek több ily lelkes megyei és városi közönségbeni lelkesedést — mert joggal merjük itt nyíltan kimondani, hogy „a nemzetiséget megbecsülni, azt ápolni, ide jöjjön minden magyar ember tanulmányozni! És miután őszinte búcsúszavainkat nyilvánítottuk, legyen szabad még azt is hozzá tennünk hogy fájó szívvel távoznunk bár becses körökből — de vigasztal azon öntudat, hogy jövő évben e nagy részvétet szerencsések leendünk meghálálhatni. A nagyérdemű t. ez. közönség alázatos szolgálói

Szabó József és Philippovics István színházgatók, és a társulat összes tagjai.

* Ungvártól Gálszécsig semmiféle takarmanynt nem szabad vinni a marhavész miatt.

* Ungh megyebeli kam. erdész Frank Pál barátunk a mult napokban lépett boldog házassági frigyre a kellemős Bozsik Berta kisasszonnyal Miskolcra. Éljenek hosszú s boldog életet!

* Gálszécsen az 1861-ki üstökös (igy nevezték a furdői vendéglőt) e héten leégett.

* Nagy-Mihályról írják nekünk: „Jó ideje, mióta Kétszéri József színházalata kis városunkban időzik, s míg egy részről a közönség igényeit teljesen kielégíté, más részt a közönség pártolása is semmi kívánni valót nem enged. Folyó hó 17-én e társulat legkitünőbb tagja Kétszéri Emilia jutalomjátékául adatott a Tücsök, mely alkalommal a színház egészen megtelt, s a szép képzettségű fiatal színész nő szabatoss, tanulmányozott, s igen kedves játékaiban méltán gyönyörködhetünk. Mennyire megtudja nyerni ezen rendszerető s szorgalmas tagokból álló társulat a közönség méltánylatát, abból is kitetszik, hogy a 10 előadásra nyitott első bérlet 51 aláíróval kezdetett meg, s bizony hiszszük, hogy még több bérlet is fog akadni. — Örömmel értesitem t. szerkesztő urat ezen szép eredményről már csak azért is, mert megvagyok győződve, hogy valamint ön, ki a magyar színészetnek buzgó pártolója, ugy becses lapja t. olvasói is főképp a lelkes unghiak örvendeni fognak, ha megtudják hogy

kis városunk közönsége is kitézte a haladás zászlóját, s hogy kebelében — minden kitelhető módon igyekszik elősegélni a magyar nyelv terjesztőinek s ápolóinak működését. Szabadjon e helyütt megjegyznem, hogy nálunk a lelkes s minden szépet, jót és üdvöst egyaránt melegen pártoló mélt. gr. Sztáray család adja a jó példát közönségünknek. Ezen nemes grófi családot a magyarok istene sokáig éltesse!!!

Ocsváry Ede, orvos.

* Homonnáról értesülünk, hogy ott a marhavész igen nagy pusztítást tett.

*) Lapunk mai számában, főleg az első lapon több nyelvtani hiba van; — kérjük ezen hibák okát is a lap elkészésének tulajdonítani.

Színház.

— Szombaton, sept. 18. adatott „Veszedelmes nagynéne“ vigj. 4 felv. Balázsi Ilka (Müller Adel) igen jól játszott, a szép tehetségű fiatal színész nő igen nagy hiányt pótol ezen társulatnál. Berzsenyi és Krasznay kitünően játszottak. — Kis közönség. —

— Vasárnap szept. 19. búcsú előadásul harmadszor. „A Király házassodik“ jó előadás, nagy közönség.

Hirdetések.

Néhai Gróf Csáky Antal ur homonnai majorudvarában 10 koesi, (hintó), két jó karban lévő zongora, különféle házi ingóságok és löszerszámok f. év octóber 3-án délelőtt tartandó nyilvános árverés utján elfognak adatni.

Szülőket érdeklő.

Alólirt kezességet vállal, hogy minden sápkorban (Bleihsucht) ugy a görvény korban szenvedő leány vagy fiu-gyermekek, vagy felölt korbelieket bizton és sikeresen gyógyítok itt helyben jótállás mellet és meghatározott idő alatt távolabb vidékekre pedig bár kinek is rendszeren leirt betegség tárgyában szívesen közlöm orvosi tanácsomat.

Ocsváry Ede,

orvos és szülész.

Nagy-Mihály Zemplőmegye.

— Ki örvend rajta, hogy uróje nem tart szeretőket.

— Ah ön mesél Sennor! — kiáltá föl Arabella egész tehetségéből csodálkozva.

— Nem, amit mondek, azt az igazság érdekében be kelle vallanom.

— Nagy kár, hogy spiritusba nem téteté ez egyetlen példányt. Ah, hisz az valóságos csoda-állvt lehetett!

— Ha ha ha! nevetett a Caballerok egész serege — Sennora Arabella, ön, mint látszik fölötté nagy tisztelője a duennáknak.

— Természetesen uraim; hisz én magam is azért törekszem jó eleve ösmereteket szerezni, hogy majd annak idejében érdemes legyek a tisztességes nevet viselhetni.

E szavak után mindenki helyet foglalt a már teljesen felszerelt asztalok mellett; csupán a szőke Anastasia, ki epodó kék szemét már néhány perze komoly kíváncsisággal függőzta a legelől belépett ifjura, maradt még néhány pillanatig állva.

Az ifju magarészéről az egész lefolyt beszélgetés alatt hallgatag és mozdulatlanul maradt asztala mellett.

Mintha egy szót sem hallott volna abból, miről, oly fönhangon elmondattott s mi bók vagy sértésnek egyaránt vehető volt, areza közönyös maradt, de kissé elborult tekintetéből mégis meglátszott, hogy sérti valami s ezt eléggé érthetően tudtára is adá az őt bámuló Anastasiának, midőn kíváncsi szemlélődésére egy hideg megvető tekintettel felelt.

A kaczer nőt visszariasztá némileg e nem várt szomválasz, de daczára annak, mégis meg nem állhatá, hogy mi közben helyetfoglalt a magas barna férfi mellett, még egyszer bár csak lopva, vissza ne tekintsen, a szép, de túl komoly Caballerora.

Ez alatt az ujon érkezettek között élénk társalgás vette kezdetét.

— Sennores! — szólt a barna férfi. — Azt hiszem nem feledék önök, hogy ma nagy ünnepélynek kell palotámban tartatnia.

— Ki feledné az ily fontos dolgot, midőn egy királyné koronázásáról van szó? — válaszolt egy magas száraz férfi, kinek vontatottan kiejtett szavaiból s ügyetlen hanghordozásából benne egy basque-ra leheté ösmerni.

— Egy királyné koronázásáról? kérdé kíváncsian Arabella. — Hüm! ez merő ujdonság előttem.

— Pedig az ügy önt illeti leginkább, miután a megkoronázandó királyné...

— Én leszek talán.

— Pontosan. —

— Igaz-e ez Sennor? — kérdé Arabella a jobb-ján üfő magas férfi felé fordulva.

— Szórol szóra, — viszonzá ez.

— Oh mily kíváncsi vagyok fejemen érezni a koronát!

— Talán valami nagyszerűt akar tenni, mint királyné.

— Nagyszerűt? oh igen; önt akarom Sennor királynak választani oldalam mellé.

— Ezt nem szabad tennie Sennora.

— És miért nem? Nem áll-e hatalmában minden egy királynének?

— Kétség kívül, de mi özvegy királynének koronázzuk önt.

— Azon esetben ministeri tárczát adok önnek, s bár nem fog neveztetni folségnek, a folségi jogok gyakorlására hívom föl.

— Fájdalom, ezt sem fogja tehetni; mi egy

árgus szemü duennát fogunk melléje állítani, egészen hasonlót amaz ön által spiritusba szántához, kit előbb említék.

— Ah! És hogyan fogják nevezni ez érdemes asszonyiságot?

— Hogy még névben is hasonló legyen az eredetűhez: Pater Nithardónak.

— Most már értem előbbi szavait. Az általa említett erényes duenna Pater Nithardó az özvegy királyné gyontató atyja.

— Ha ha ha — nevetett Anastasia, ki a komorkórságos Caballerónak ott a szögletben megakarta mutatni, hogy daczára lenező tekintetének ő igen jó kedély hangulatban van — Ez eredeti ötlet! Én a Pater szerepére azonnal ajánlok is egy egyéniséget, ki komor tekintetéből itélve a legpáratlanabb duenna volna a világon, — végzé szavait egy oldal tekintettel a komoly ifjura, ki még csak arra sem méltatta gúnyos szavait, hogy azt legalább számba vegye.

— Nem nem! kiáltott az athleta — E szerepre már én választottam embert s hogy mindenki megítélhesse, vajon ügyesen tevém-e a választást azonnal megnevezem őt.

— Előre is fogadni mernék, hogy ő valami rut férfiú leend. — Sopánkodott Arabella.

— Ne fogadjon Sennora, mert a tételt bizonyosan elveszti: az ön számára választott Pater Nithardó egy fölötté derék Caballero.

— Ugy mondja ki nevét, hadd ösmerem meg őt.

— Pater Nithardó szerepét don Francesco de Libera fogja elvállalni.

(folyt. köv.)

Hirdetés.

A szabadalmazott osztrák nemzeti bank részéről a magas es. kir. pénzügyi hatósággal 1855-dik október 18-án és 1863 január 3-án létrejött egyezkedés következtében Zemplénmegye Mád kerületében fekvő **Makovicza** nevű állami-szőlő a hozzá tartozó présházzal együtt, nyilvános árverés útján örök áron elfogadható.

1. Ezen szőlő 14 1/2 hold területtel bír és egészben 6039 ft. becsúron vagy pedig részletekben holdonként 416 ft. 50 kr. a présház pedig 946 ft. eladás alá bocsájtatik.

2. Az árverés e folyó 1864-ik év **október 4-én délelőti 10 órakor Tokajban** az ottani uradalmi tisztartói irodában fog tartatni.

3. Az árveréshez mindenki bocsátatik, ki magát arra törvényesen lekötöztetheti.

Külföldiek kötelesek egyéni képességeket a birtok szerzésre nézve kimutatni.

Ki egy harmadikért ajánlatokat tesz, köteles erre nézve felhatalmazással ellátva lenni.

4. Az ezen szóbeli elárvereltetésbe részt venni kívánók tartoznak a kikiáltási ár tized részét kész pénzben, vagy állami papirokban a Bécsi börze járása szerint vadiumként az árverési bizottmánynak kézbesíteni s a hirdetményt úgy, valamint az eladási feltételeket annak bizonyossággal hogy magukat azok alá vetik, alá írni. —

5. A szőlő részletekre és a prés házra írásbeli ajánlatok is elfogadhatók, még pedig a bécsi nemzeti banknál folyó évi September 26-a déli 12 órájáig az Ungvári es. k. kerületi Pénzügy Igazgatóságánál pedig folyó évi september 29-e délutáni 5 órájáig, azontúl csak az árverési bizottmánynál az árverés napján — még pedig annak csak kezdeteig. Az ily írásbeli ajánlatoknak bepecsételve kell lenniök — és a következőket kell tartalmazniok:

a) A szőlő rész és présház megnevezését, melyre az ajánlat tételik, minek az ajánló levél borítékán is: ajánlat . . . . . kitéve kell lennie.

b) Vezeték és keresztnévét, továbbá minőségét és lakását az ajánlónak azon hozzá adással, hogy teljes korú.

c) Az ajánlott összeget számmal és betűvel osztrák értékben, mert csak kamatokról — vagy pedig egy a szóbeli árverésnél tett legtöbb ajánlatot meghaladó bizonyos összegekről szóló ajánlatok visszautasítottak.

d) Azon nyilatkozatot, miszerint az ajánlónak az árverési és eladási feltételekről tökéletes tudomása lenne és magát azok alá is veti.

e) Azonfelül az ajánlatnak az ajánló összeg 10% és mint bánatpénzt (§ 6) avagy egy nyugtát kell magába foglalnia, hogy a bánatpénz (vadium) egy a nemzeti bankra nézve biztos pénztárnál lefizettetett.

6. Az írásbeli ajánlatok a szóbeli árverés bevégeztével azonnal felbontatnak.

Azon esetben ha a számmal és betűvel kitett összeg között különbség lenne, mindég a nagyobb és előnyösebb ajánlat vétetik tekintetbe.

A szőlő részleteket és présházat illetőleg fentartja különben a nemzeti bank egyetértve a magas es. kir. Pénzügy miniszteriummal azokra nézve azon jogát, hogy az ajánlatok között szabadon választhasson, azokat tetszése szerint elfogadhassa, vagy visszautasíthassa a nélkül, hogy az ajánlónak az ajánlat visszautasítása esetében legkisebb kifogása vagy beszólása lenne.

7. A legtöbbet ígérőtől eredő bánatpénz biztosíték gyanánt megtartatik, míg a többi bánatpénz az árverés bezártával az illetőknek vissza fog adatni.

Az ajánlat által kötelezi magát az ajánló, az eladási szerződés aláírására és az abban foglalt pontok teljesítésére, s a helybenhagyás ideje eltelté előtt ajánlatától vissza nem léphet.

Azon esetben, ha ajánlat elfogadása vagy vissza utasítása bár mioknál fogva az illető ajánlóval nem közölthetné, a felsőbb határozat a legtöbbet ígérőnek, — ezime alatt — vagy ha annak lakása tudva nem lenne, poste restan-

te fog a Bécsi es. kir. postára adatni, mely esetben a tértvény (Recepisse) alapján a levél feladás napja fog mint kézbesítési nap tekintetni, s az ilyen értesítés oly jog erővel bírand, mint ha csak az illető ajánlónak kézbesített voltna.

8. A vevő, kinek ajánlata elfogadott, köteles a vétel árának harmadrészét az értesítéstől számítandó 30 nap alatt és pedig a jószág átadása előtt lefizetni, mely fizetésbe azonban a bánat pénz befoglalható.

Ezen határidő leteltével t. i. az értesítéstől számítandó 31-ik napon, az eladott szőlő feltéve hogy a vétel árharmada a vevő által lefizettetett, — a vevő birtokába fog átadatni.

A vétel ár hátraléka az átadásra kitűzött naptól számítva száztól hatjával félevenként előlegesen fog kamatozni, és legtovább négy — ugyanazon napra eső évi részletekben lesz fizetendő.

Ugyan azon naptól kezdve élvezendi a vevő a birtok hasznát és jogát, tartozik ellenben annak terheit is viselni.

Az eladási feltételek láthatók Bécsben a nemzeti banknál, Tokajban az uradalmi tisztartóságánál és Ungvárt a es. kir. kerületi Pénzügy Igazgatóságánál, s a távolban lakó — venni kívánókkal — megkeresésekre — közvetlen is közölthetnek.

A es. kir. kerületi Pénzügy Igazgatóságtól Ungvárt 1864-ik év szeptember 6-án.

Következő hasznos könyvek megjelentek és kaphatók **Fraenkel B.** könyvkereskedésben **UNGHVÁRT.**

Gyakorlati mezőgazda-tiszt. Patzey G. után ára 2 ft. 60 kr.

Magyar gazdasszony teendője. közéletben, házban és konyhában, írta Medve J. 2 ft.

Az okszerű juh tenyésztés elvei, írta Sporsen 2 ft.

Dr. Albrecht, Az ember és neme, ára 1 ft.

Dr. Albrecht, A nők titkai és betegségei tanulságos könyv anyák s hajadonok számára.

Dr. Richard; Megifjosodása a meggyengült idegrendszernek.

Dr. Werler, Ajándék jegyesek és új házas párok számára, vagy a háziélet titkai 1 ft. 60 kr.

Bechstein L. A gazdagság forrása, gyakorlati zsebkönyv minden nemű iparosok számára tart. 1000 különf. cikkek 1 ft. 60 kr.

Dr. H. E. Emlézet, az az mikép lehet kitűnő emlékező tehetséget megnyerni, 80 kr.

Eberhardt A. A nőkel való közlekedésről, tanácsadó ifjak és mindazok kik a nők legyét megnyerni és megőrizni óhajják.

A házi orvos, vagy is 500 legjobb házi szer ára 1 ft.

A szőlő mivélésről és a borkezelésről írta Parragh G. 3 ft.

Legujabb és legteljesebb magyar köszöntő

Továbbá mindenféle 1865-ik évre naptárok, iskolai könyvek úgy szinte minden más irodalmi termékek legyenek azok bár hol vagy kiáltal hirdelve, kezeskedésem által szintén megszerezhetők.

Hirdetmény.

Moskovics Ignác unghvári bádogosnál (nagy-híd utca Szentgyörgy házban) a legkiválóbb **petroleum lámpák,** a legfinomabb **olajjal,** a legjobb minőségű **kávémáslak kocsilámpák,** ülő fürdő kádak sat igen jutányos áron kaphatók.

Hirdetmény.

Halperth Mór vendéglősnél Munkácsen az arany csillagnál **három teke asztal** (billiard) a hozzá való golyókkal és dákokkal jutányos áron eladó. Értekezhetni személyesen vagy bérmentes levél által a tulajdonossal Munkácsen.

Berzeviczy-Tabódy Gizella és Tabódy Jenő **N. Szlatina** (Ungh-megye) határában lévő **119 holdnyi tagosított birtokuk,** több rendbeli belsőséggel örök áron eladó. Bővebb tudósítás szereshető Tabódy Jenőnél Budaháza u. p. N. Kapos.

A Zemplén megyei **Homonna-Olykai erdőségben,** Homonnától egy állomásnyira, mintegy 600 darab sertésre való hízó **bikk-makk** eladó. — Bővebb értesítés nyeshető a helyszínén, vagy Homonnán Matolay Victor úrnál.

Vásári-Jelentés.

Alólt f. oct. hó 3. és 4-ki vásárt meglátogatván, van szerenésje a t. cz. közönségnek a legujabb divatu s nagy választékban rendezett selyem-, gyapot- és pamut **női ruhakelme** egészen új szövetű és mustrájú mindenféle téli-kendők és schwalok raktárát, különösen pedig igen gazdag választásban

rumburgi-, hollandi-, creas-vásznait melyeknek valódiságukért kezeskedik; úgy szintén téli öltönyökre való veleur-, brazil-peruvien- szövetű és **férfi-nadrág**

K E L M É I T

a legjutányosbb árak és pontos kiszolgálattal mellet, ajánlani

Mihalik A.

Kassáról

Árurakhelye létezik: Nagy-híd utczán, Fehérhajó épületjében.

4 fiatal nagy pejlő egy elutazás következtében

szerszám, üveghintó s egy magyar szekerkével együtt Alsó-Ribniczen Szobránc mellett eladóvá tételik. Tudakozhatni ugyanottan.

Máj-foltok elleni szer,

mely az annyira alkalmatlan s a női szépséget sértő májfoltokat rövid idő alatt tökéletesen eloszlatja.

Egy üveg ára 1 ft. o. é.

kapható Gottier Lipót gyógyszerházában Munkácsen. Bérmentes megrendelések a fentebbitettár és 20 kr. csomaglási díj beküldése mellett gyorsan és pontosan teljesítenek.

Már csak 2 hét 200,000 ft. o.é.

nyerhető

a f. év 1-ső octoberi hitel sorshuzásnak igérvényei által

Ára csak 3 ft. 50 és 50 kr. bélyeg.

SOETEEN J. C. Bécsben.

Ily igérvények kaphatók UNGHVAROTT Pollák Fülöp kereskedésében.